

Riktlinje för handläggning av dödsbo

Styrande dokument inom Sektor omsorg		Övergripande processområde Riktlinje	Verksamhetens process Handläggning av dödsbo	
Dokumentägare, sektor/enhet Sektor omsorg		Upprättad av Socialtjänsten Dalslandskommunerna	Godkänd av Socialnämnden 2022-06-29, § 51, dnr. SN 2022/69	
Upprättad 2022-07-01	Publicerad 2022-09-16	Giltighetstid Tillsvidare	Revisionshistoria	Version nr 1.0

Innehåll

1. Inledning	3
1.1 Syfte	3
2. Allmänna utgångspunkter	3
2.1 Socialtjänstlag (SoL).....	3
2.2 Förvaltningslag (FL).....	4
2.3 Kommunens ansvar för medborgare.....	4
2.4 Avtalsamverkan	4
3. Socialtjänstens ansvar	4
3.1 Dödsboanmälan	5
3.2 Dödsboförvaltning	6
3.3 Internationella dödsbon.....	8
3.4 Begravning	8
3.5 Ekonomiskt bistånd till begravningskostnad	8
4. Handläggning.....	9
4.1 Utredning	9
4.2 Beslut.....	9
4.2.1 Beslutsmotivering.....	9
4.2.2 KommunikERING.....	9
4.2.3 Överklagan	10
4.3 Sekretess och samtycke.....	10
4.4 Avgift för provisorisk dödsboförvaltning samt ordnande av gravsättning	10

1. Inledning

Socialtjänsten i Dalslandskommunerna (Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Mellerud och Åmål) har genom avtalsamverkan en gemensam verksamhet för dödsbohandläggning.

1.1 Syfte

Denna riktlinje ska underlätta handläggningen genom att ge stöd i arbetet att tolka lagstiftningen samt de individuella behovsbedömningar som alltid ska göras. Riktlinjen anger ramar och är vägledande för handläggarna i beslutsfattandet i syfte att säkerställa rättssäkerhet och främja en likartad handläggning.

2. Allmänna utgångspunkter

Samma dag som en person avlider övergår det som personen ägde, avtal och skulder till ett dödsbo. Ett dödsbo upphör när arvskiftet är klart. Utgångspunkten är att dödsbodelägare förvaltar och avvecklar dödsboet samt tar hand om begravningsarrangemanget. När en person har avlidit lämnar dödsbodelägare inom tre månader efter dödsdagen en bouppteckning till Skatteverket. Bouppteckningen är en sammanställning av den avlidnes tillgångar och skulder och upprättas vid en särskild förrättning inom tre månader efter dödsfallet. Vid förrättningen fastställs dödsbodelägarkretsen. Dödsbodelägare kan vara legala arvingar eller universella testamentstagare. Socialtjänsten har ett ansvar att i vissa fall bistå dödsboet.

Riktlinjerna baseras på:

- Socialtjänstlagen (2001:453)
- Ärvdabalken (1958:637)
- Begravningslag (1990:1144)
- Lagen om arv i internationella situationer (2015:417)
- Kommunallag (2017:725)
- Förvaltningslag (2017:900)
- Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd
- Rekommendationer från Sveriges Kommuner och Regioner
- Praxis och prejudikat från Förvaltningsdomstol

2.1 Socialtjänstlag (SoL)

Enligt Ärvdabalk är det en kommuns socialnämnd som åläggs utföra handläggningen. Handläggning av dödsboanmälan och dödsboförvaltning utgör därmed socialtjänst, varför socialtjänstlagens handlägningsregler blir tillämpliga.

I Socialtjänstlagens portalparagraf, 1 kap 1 § SoL, anges övergripande mål och grundläggande värderingar för socialtjänsten. Socialtjänstens arbete utgår från principer som helhetssyn, frivillighet, normalisering, kontinuitet, flexibilitet och närhet. I kontakten med anhöriga inom handläggningen av dödsbon berörs både den avlidne och dess anhöriga. Socialtjänstens arbete ska enligt vad som anges i 3 kap 3 § SoL ha en god kvalitet. Kvalitet innebär att en verksamhet uppfyller de krav och mål som gäller för verksamheten i enlighet med de lagar och andra föreskrifter som styr verksamheten.

2.2 Förvaltningslag (FL)

De allmänna bestämmelserna om hur en myndighet ska handlägga ett ärende finns i förvaltningslagen. Där finns regler kring samverkan, myndighetens serviceskyldighet, ett lättförståeligt myndighetsspråk och muntliga inslag i handläggningen.

2.3 Kommunens ansvar för medborgare

Enligt förarbetena till Ärvdabalk (ÄB) ska den kommun som har huvudansvaret för den avlidnes sociala omvårdnad i livstiden även hantera den provisoriska dödsboförvaltningen. Enligt 2 a kap SoL ligger huvudansvaret för levande persons sociala omvårdnad på bosättningskommunen. Det är således den kommun som var den avlidnes bosättningskommun vid dödsfallet som har att hantera den provisoriska dödsboförvaltningen och dödsboanmälan. Definition av bosättningskommun regleras i 2 a kap 3 § SoL.

Om begravning inte ordnas av dödsboet eller socialtjänsten i samband med dödsboförvaltning enligt 18 kap 2 § ÄB, ska begravning enligt 5 kap 2 § Begravningslag (BegrL) ordnas av den kommun där den avlidne senast var folkbokförd eller, om den avlidne inte har varit folkbokförd i Sverige, av den kommun där dödsfallet inträffade.

Huvudregeln är att det är bosättningskommunen som är ansvarig för handläggning av begravningskostnader enligt 2 a kap 2 - 5 §§ SoL. I de fall det inte går att fastställa bosättningskommun är det vistelsekommunen som är ansvarig.

2.4 Avtalssamverkan

Sedan juli 2018 finns möjlighet till avtalssamverkan enligt 9 kap 37 § Kommunallag (KL). Den nya generella regleringen innebär att samverkansmöjligheterna har breddats till att avse även uppgifter som inte omfattats av tidigare samverkansbestämmelser, framförallt genom möjligheten att delegera beslutanderätt till anställd i annan kommun.

Avtalssamverkan innebär inte någon förändring av huvudmannskapet för de uppgifter som avtalet omfattar. Den kommun som åtar sig att utföra en uppgift för någon annan kommun övertar alltså inte det övergripande ansvaret för uppgiften.

3. Socialtjänstens ansvar

Socialtjänstens ansvar gällande dödsbohandläggning består av följande fem ärendetyper:

- Dödsboanmälan - upprättas om den avlidnes tillgångar inte täcker annat än begravningskostnader och andra utgifter med anledning av dödsfallet.
- Dödsboförvaltning - om sammanlevande dödsbodelägare, efterlevande make som inte är delägare eller annan delägare som kan ta hand om boet saknas, är socialtjänsten enligt 18 kap 2 § ÄB ansvarig för boets provisoriska förvaltning till dess att dödsbodelägare har spårats och underrättats samt övertagit förvaltningen av dödsboet.
- Internationella dödsbon - om det i Sverige finns egendom efter någon som vid sin död inte hade sin hemvist i Sverige ska anmälan om dödsfallet ske till socialtjänsten. Socialtjänsten ska överlämna egendomen till den som är behörig att ta emot den.
- Begravning - om den avlidne saknar anhöriga som ordnar med begravningen har socialtjänsten skyldighet att ordna så att en begravning kommer till stånd. Socialtjänstens uppgift är att bestämma om begravningen och beställa denna hos en begravningsbyrå.
- Ekonomiskt bistånd - för begravningskostnad kan beviljas enligt 4 kap 1 § SoL om det inte finns tillgångar i dödsboet eller att kostnaderna inte kan tillgodoses genom

försörjningsskyldigas, dvs. föräldrars och efterlevande makars/registerade partners, inkomster eller tillgångar.

3.1 Dödsboanmälan

När en person har avlidit ska dödsbodelägare lämna in en bouppteckning till Skatteverket inom tre månader efter dödsdagen. Om det inte finns fast egendom eller tomträtt i boet och den avlidnes tillgångar enbart täcker begravningskostnader och andra utgifter med anledning av dödsfallet, kan bouppteckningen enligt 20 kap 8 a § ÅB upprättas av socialtjänsten som gör en skriftlig dödsboanmälan till Skatteverket. Dödsboanmälan ska inkomma till Skatteverket inom två månader efter inträffat dödsfall.

Dödsboanmälan upprättas om den avlidnes tillgångar inte täcker annat än begravningskostnader och andra utgifter med anledning av dödsfallet. Det ska kunna konstateras utan en allt för omfattande utredning om förutsättningar föreligger för anmälan. Vid tveksamhet om det föreligger förutsättningar för dödsboanmälan bör de anhöriga uppmanas att göra en bouppteckning. En dödsboanmälan sker heller inte när det förekommer komplicerade värderingsfrågor. Exempelvis bör dödsboanmälan användas med försiktighet när efterlevande makes tillgångar och ekonomiska förhållanden nämnvärt skiljer sig från den avlidnes. Om det finns äktenskapsförord eller testamente är detta också en anledning till vaksamhet.

En utredning om dödsboanmälan kan starta på olika sätt. Det normala är att en delägare anmäler till socialtjänsten att det kan finnas förutsättningar för en dödsboanmälan. Socialtjänsten är då skyldig att göra en utredning enligt nedan. Det förekommer även att socialtjänsten under en provisorisk förvaltning av ett dödsbo enligt 18 kap 2 § ÅB finner att förutsättningarna för dödsboanmälan är uppfyllda. Socialtjänsten är då oförhindrad att göra en sådan anmälan på eget initiativ.

När ett ärende om dödsboanmälan aktualiseras behöver uppgifter om den avlidnes situation inhämtas genom en begäran om släktutredning med följande registerutdrag från Skatteverket. Vid avsaknad av anhöriga enligt Skatteverkets släktutredning ska en fördjupad släktutredning inhämtas från Riksarkivet utifrån första, andra och tredje arvsklassen.

Om förutsättningar för dödsboanmälan bedöms föreligga är huvudregeln att tillsammans med anhörig göra ett hembesök i den avlidnes bostad för att besiktiga egendomen samt ta del av handlingar som rör förhållandena i boet. Uppgifter om den avlidnes tillgångar vid dödsdagen och eventuella framtida inkomster inhämtas. Vid hembesöket ska boets värde uppskattas genom en värdering av bohaget. Normalt lösöre värderas för sig. Lösöre av ekonomiskt värde utöver det vanligen förekommande i ett ordinärt hem värderas och antecknas separat, exempelvis smycken, antikviteter, konst och äkta mattor. Värderingen av inventarierna förs in i ett protokoll och undertecknas av samtliga närvarande. Vidare inhämtas uppgifter om det finns efterlämnade handlingar såsom lönebesked, pension, semesterersättning, banktillgodohavande, livförsäkring, testamente, äktenskapsförord, deklarationer, skuldebrev, försäkringar, andel i oskiftat bo eller handelsbolag. Tillgångarnas värde värdering ska göras enligt samma principer som vid bouppteckning, det vill säga tillgångarna ska värderas enligt Skatteverkets regler om bouppteckning. Det är det sammanlagda värdet av tillgångarna som gäller, avdrag för skulder får inte göras. Kostnader och skulder som beaktas vid dödsboanmälan När boutredning och värdering av tillgångarna har genomförts, jämförs det sammanlagda värdet med kostnaderna för begravning och andra utgifter med anledning av dödsfallet.

Följande kostnader beaktas vid beräkningen:

- Begravningskostnader (faktura från begravningsbyrån)

- Gravsten och eventuell inskription
- Dödsannons
- Kostnader för att omhänderta och avveckla den avlidnes bo (detta rör kostnader för att tömma boet och för hyresavgift under kortare uppsägningstid)
- Skäliga kostnader för förtäring vid begravning
- Sorgkläder åt den som var beroende av den avlidnes försörjning
- Hänsyn bör tas till allmänt vedertagna begravningstraditioner och i förekomma fall olika religiösa och etniska gruppers speciella önskemål om hur en begravning ska ordnas enligt HSLF-FS 2021:31.
- Då begravningen ska äga rum utomlands, bör nämnden ge ekonomiskt bistånd som motsvarar kostanden för en begravning i Sverige enligt HSLF-FS 2021:31
- Uppskattad bouppteckningskostnad motsvarande skäligt arvode för bouppteckningsförrättare och värderingsmän.

Exempel på kostnader som inte beaktas vid beräkningen:

- Skulder i form av räkningar för el, telefon, hemförsäkring med mera
- Kostnader för framtida vård av grav
- Oskäliga utgifter för begravning, förtäring, avveckling med mera
- Kostnader för städning av bostaden

Även om det föreligger förutsättningar för att göra en dödsboanmälan kan det, på grund av att beräkningen inkluderar en fiktiv bouppteckningskostnad, återstå tillgångar i boet när begravningskostnader, avvecklingskostnader och socialtjänstens ersättning ur dödsboet för förvaltningskostnader är betalda. Att förutsättningar för dödsbo-anmälan föreligger medför alltså inte alltid att det finns förutsättningar för att bevilja ekonomiskt bistånd till begravningskostnad.

Dödsboanmälan lämnas skriftligen på avsedd blankett till Skatteverket. Dödsbodelägars namn och bostadsadress ska anges i den mån uppgifter kan inhämtas utan att det tar för lång tid. Om handläggaren misstänker att delägarförteckningen inte är fullständig, ska det göras en anmärkning om det. Dödsfallsintyg och släktutredning från Skatteverket ska alltid rekvireras. Dödsboanmälan bör göras inom två månader efter dödsdagen och förvaras hos Skatteverket. Skatteverket granskar anmälan i formellt avseende men kontrollerar inte riktigheten i socialtjänstens bedömning. Skatteverket kan inte förelägga socialtjänsten att komplettera eller rätta en dödsboanmälan än i detta formella hänseende.

3.2 Dödsboförvaltning

När någon har avlidit ska efterlevande make eller sambo, arvingar och universella testamentstagare (dödsbodelägare) enligt 18 kap 1 § ÄB gemensamt förvalta den avlidnes egendom under boets utredning. Om sammanlevande dödsbodelägare, efterlevande make som inte är delägare eller annan delägare som kan ta hand om boet saknas, är socialtjänsten enligt 18 kap 2 § ÄB ansvarig för boets provisoriska förvaltning till dess att dödsbodelägare har spårats och underrättats samt övertagit förvaltningen av dödsboet.

Socialtjänsten har då enligt 18 kap 2 § 2 st ÄB ansvar för att göra de inledande åtgärder som annars är en plikt för dödsbodelägare och efterlevande make som inte är delägare enligt 18 kap 2 § 1 st ÄB. Om det inte står klart vem som är dödsbodelägare ska socialtjänsten skyndsamt utreda om detta, för att så snart som möjligt kunna överlämna förvaltningen till dödsbodelägare och därmed avsluta den provisoriska förvaltningen.

När socialtjänsten provisoriskt förvaltar ett dödsbo är utgångspunkten att denna ska vara kortvarig och så snart som möjligt överlämnas till dödsbodelägare för fortsatt förvaltning av

dödsboet. Efterforskningen av dödsbodelägare inleds skyndsamt. Parallellt med efterforskningen har socialtjänsten även i uppdrag att bevaka dödsbodelägars och borgenärernas intressen samt framtida verkställighet av testamente.

Nedan beskrivs de delar som omfattas i den provisoriska förvaltningen. Socialtjänsten har rätt att ta ut ersättning av boet för sina kostnader för dödsboförvaltning och ska därför dokumentera tidsåtgången, se avsnitt 4.4 Avgift för provisorisk dödsboförvaltning samt ordnande av gravsättning.

Vid efterforskning av dödsbodelägare ska dödsfallsintyg och släktutredning från Skatteverket beställas. Saknas uppgifter om dödsbodelägare ska efterforskning genom bouppteckning ske hos exempelvis Skatteverket, landsarkiv/stadsarkiv, ambassader, konsulat eller genom förfrågan hos andra närstående till den avlidne. När dödsbodelägare är funna ska dessa så snart som möjligt underrättas om dödsfallet. Handläggaren bör som huvudregel inte lämna ett dödsbud utan i stället uppdraga detta till polis, präst eller sjukvårdspersonal. Den som lämnat dödsbudet kan därefter hänvisa den anhörige att ta kontakt med socialtjänsten.

Socialtjänstens provisoriska förvaltning ska vara av konserverande art. Egendomen får inte avyttras eller förändras på annat sätt än vad som är nödvändigt för värdets bevarande. Socialtjänsten ska bevaka både dödsbodelägars och borgenärernas intressen samt framtida verkställighet av testamente. Vid den provisoriska förvaltningen genomförs ett hembesök i den avlidnes bostad i syfte att inventera egendomen, två handläggare genomför hembesöket. Särskilt efterforskas testamente, försäkringsbrev, värdepapper, kontanta medel, deklaration och övrigt som kan ha betydelse för fortsatt handläggning. Vid hembesöket upprättas ett protokoll. Viktigt att protokollföra är vad som medtas från boet samt att det undertecknas av närvarande tjänstemän. Om det synes bli aktuellt med dödsboanmälan, görs samtidigt en värdering av lösöret under hembesöket och det ekonomiska värdet tillförs protokollet.

För att bevaka dödsbodelägars intressen kan det under den provisoriska förvaltningen vara nödvändigt att ha kontakt med olika aktörer, såsom fordringsägare eller andra intressenter för att informera om dödsfallet. Uppgifter om exempelvis hemförsäkring, abonnemang och autogiron införskaffas för att uppsägas. Om hemförsäkring saknas bedöms behovet av att teckna en sådan.

Om det finns tillgångar i boet och den provisoriska förvaltningen inte avslutats efter tre månader från dödsfallet blir socialtjänsten enligt 20 kap 2 § 2 st ÅB skyldig att vidta åtgärder för att ordna med bouppteckning. I första hand bör socialtjänsten begära anstånd hos Skatteverket med bouppteckningsförrättningen. Om dödsbodelägare inte kommer överens eller av annan anledning inte vill förvalta dödsboet ska de informeras om möjligheten att hos tingsrätten begära om en boutredningsman. Innebörden av att en boutredningsman förordnas är att denne tar hand om all egendom som tillhör dödsboet och sköter förvaltningen av denna i stället för dödsbodelägaren.

Ansökan om boutredningsman är förenad med en ansökningsavgift och boutredningsmannens ersättning tas ur dödsboet. Om en sådan begäran om boutredningsman görs ska socialtjänsten besluta om att överlämna förvaltning och avveckling till dödsbodelägare. Om en sådan begäran däremot inte görs ankommer det på socialtjänsten att vidta åtgärder för bouppteckning. Om förutsättningar finns för dödsboanmälan är socialtjänsten oförhindrad att göra en sådan enligt 20 kap 8 a § ÅB på eget initiativ. Denna bör göras inom två månader efter dödsfallet.

Under den provisoriska förvaltningen kan ekonomisk hantering av dödsboets tillgångar förekomma. Rutiner för hanteringen finns och ska följas vid uppkommen situation. Om handläggaren vid den provisoriska förvaltningen får tag på delägare eller efterlevande make som kan fullgöra de uppgifter som följer av 18 kap 2 § 1 st ÅB eller när dödsbodelägare har

underrättats ska boet omedelbart överlämnas till delägarna. Dödsbodelägaren har sedan på vanligt sätt att förvalta boet och se till att bouppteckning och avveckling sker. Om det vid ett dödsfall inte finns någon annan arvinge än Allmänna arvsfonden ska den som har boet i sin vård anmäla detta till Kammarkollegiet enligt 17 § lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden. Kammarkollegiet ska förordna en god man att företräda fonden vid boutredningen. När socialtjänsten utövar dödsboförvaltning är det således socialtjänsten som ska göra en anmälan.

Om ingen dödsbodelägare anträffas, men kan finnas ska den som har tagit hand om egendomen, i detta fall socialtjänsten, enligt 18 kap 2 § ÄB, göra anmälan hos överförmyndaren enligt 11 kap 3 § FB om det vid ett dödsfall inte kan utredas om den avlidne har efterlämnat någon arvinge som är arvsberättigad före Allmänna arvsfonden eller att kännedom finns om arvinge efter den avlidne men kunskap saknas såväl om arvingens namn som om hans vistelseort, och det på grund av sådan omständighet krävs att okänd arvinges rätt bevakas och hans lott i boet förvaltas.

I alla lägen ska dödsbodelägare motiveras till att ta sitt ansvar för förvaltning och avveckling av boet. Om så inte sker är socialtjänstens uppgift att provisoriskt förvalta dödsboet. Även när det saknas tillgångar och dödsbodelägare inte agerar är socialtjänsten skyldig att provisoriskt förvalta dödsboet. Om det finns tillgångar i boet ska socialtjänsten informera delägarna om att dessa kan begära att tingsrätten förordnar om en boutredningsman.

3.3 Internationella dödsbon

Av Lag om arv i internationella situationer framgår att om det i Sverige finns egendom efter någon som vid sin död inte hade sin hemvist i Sverige ska anmälan om dödsfallet ske till socialtjänsten. Anmälan görs till socialtjänsten av den som har egendomen i sin vård eller annars av den som är närmast till att göra anmälan. Socialtjänsten ska överlämna egendomen till den som är behörig att ta emot den. Om socialtjänsten inte kan överlämna egendomen till den som är behörig att ta emot den ska socialtjänsten anmäla dödsfallet till tingsrätten. Tingsrätten ska besluta att egendomen ska avträdas till förvaltning av en särskild boutredningsman till dess den kan överlämnas till den som är behörig att ta emot den. Om egendomen är av litet värde får socialtjänsten, istället för att anmäla dödsboet till tingsrätten, överlämna egendomen till en närstående till den avlidne eller till utlandsmyndigheten för den stat som den avlidne var medborgare i.

3.4 Begravning

Enligt 5 kap 10 § BegrL ska stoftet efter den avlidne kremeras eller gravsättas snarast möjligt och senast en månad efter dödsfallet. Skatteverket får dock medge anstånd med kremeringen eller gravsättningen, om det finns särskilda skäl för det. Om stoftet inte har kremerats eller gravsatts inom föreskriven tid, ska Skatteverket undersöka anledningen till dröjsmålet och, om det behövs, underrätta den kommun som anges i 5 kap 2 § BegrL. Om den avlidne saknar anhöriga som ordnar med begravningen har socialtjänsten skyldighet att ordna så att en begraving kommer till stånd. Socialtjänstens uppgift är att bestämma om begravningen och beställa denna hos en begravningsbyrå. I de fall den avlidnes sista vilja om jordbegravning eller kremation förblir okänd, bedöms i varje enskilt ärende om det ska beställas jordbegravning eller kremation.

För kostnaderna har socialtjänsten rätt till ersättning av dödsboet, se avsnitt 4.4 Avgift för provisorisk dödsboförvaltning samt ordnande av gravsättning.

3.5 Ekonomiskt bistånd till begravningskostnad

Begravningskostnader ska i första hand täckas av tillgångarna i dödsboet.

Om det inte finns tillgångar i dödsboet eller att kostnaderna inte kan tillgodoses genom försörjningsskyldigas, det vill säga föräldrars och efterlevande makars/registerade partners, inkomster eller tillgångar kan man ansöka om ekonomiskt bistånd. Ärendet kring ekonomiskt bistånd handläggs av socialtjänsten i respektive samverkande kommun.

Som riktvärde för begravningskostnaden utgår Dalslandskommunerna från Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2013:1) om upp till 0,5 % av prisbasbelopp.

4. Handläggning

Handläggningen ska bedrivas rättssäkert genom tydlig information, noggranna kontroller och korrekt registrering i verksamhetssystemet samt präglas av respekt för den enskilde. Alla ärenden ska handläggas skyndsamt och professionellt.

4.1 Utredning

Med utredning avses all den verksamhet som görs i syfte att göra det möjligt att fatta beslut i ett ärende. Det handlar bland annat om att planera för utredningen, inhämta uppgifter, bedöma och sammanställa beslutsunderlag. En utredning ska inte vara mer omfattande än vad som är motiverat utifrån omständigheterna i ärendet. Utredningen ska samtidigt vara tillräckligt omfattande för att nämnden ska kunna fatta beslut i ärendet.

4.2 Beslut

Delegationsordningen i respektive kommun styr vem som har delegation att fatta ett beslut. Genom avtalssamverkan nyttjas möjligheten till extern delegation i följande typer av beslut som fattas av dödsbohandläggarna;

- att upprätta dödsboanmälan (20 kap 8 a § Ärvdabalk)
- att inte upprätta dödsboanmälan (20 kap 8 a § Ärvdabalk)
- att provisoriskt förvalta dödsboet (18 kap 2 § Ärvdabalk)
- att avveckla dödsboet (18 kap 2 § Ärvdabalk)
- att överlämna förvaltning och avveckling till dödsbodelägare (18 kap 1 § Ärvdabalk)
- att överlämna förvaltning och avveckling till Allmänna arvsfonden (18 kap 1 § Ärvdabalk)
- att överlämna förvaltning och avveckling till god man för bortavarande (18 kap 1 § Ärvdabalk)
- att sända begäran om bouppteckning (20 kap 2 § Ärvdabalk)
- att ta ut avgift enligt fastställd taxa (18 kap 2 § Ärvdabalk)
- att ta ut avgift enligt fastställd taxa (5 kap 2 § BegrL)

4.2.1 Beslutsmotivering

Enligt 32 § FL ska beslut innehålla en beslutsformulering, det vill säga det ska framgå vad som har beslutats samt enligt vilket lagrum beslutet är fattat. Det ska finnas en beslutsmotivering för att den enskilde och i vissa fall överordnade beslutsfattare, bättre ska kunna förstå varför ett visst beslutet är fattat. Beslutet ska formuleras så att det klart framgår vilket mål som ska uppnås med insatsen.

4.2.2 Kommunicering

Innan ett ärende som gäller myndighetsutövning mot enskild avgörs ska kommunicering göras enligt 25 § FL. Den sökande, klagande eller annan part ska underrättas utredningsmaterialet och ha fått möjlighet att yttra sig över det. Denna skyldighet gäller även ansökan eller yttrande till en annan myndighet i ett mål eller ärende som rör myndighetsutövning mot enskild.

Tidsfristen för kommuniceringen, det vill säga den tid inom vilken den enskilde kan yttra sig, ska anges vid kommuniceringen. Kommuniceringstiden ska i regel omfatta 14 dagar och får

som minst vara fem dagar. Myndigheten bestämmer hur underrättelse ska ske. Underrättelse får ske genom delgivning.

4.2.3 Överklagan

Om beslutet går den enskilde emot kan det överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Det är endast den som berörs av ett beslut som får överklaga det. Dödsbohandläggaren ska vara behjälplig med överklagan om den enskilde så önskar. Den enskilde ska skriftligen delge sin överklagan till den socialnämnd som fattat beslutet.

Överklagandet ska ha inkommit inom tre veckor från det att den enskilde tagit emot beslutet. Inledningsvis ska socialnämnden pröva att besvärshandlingen kommit in i rätt tid. Socialnämnden får, enligt Förvaltningslagen ändra sitt beslut. Ändrar socialnämnden sitt beslut så att den klagande får vad den ansökt om förfaller överklagandet. I annat fall ska nämnden sända skrivelsen och övriga handlingar till exempel tjänsteutlåtande där överklagandet bemöts, till förvaltningsrätten. Förvaltningsrätten kommer därefter att fatta beslut i ärendet. Ett beslut från Förvaltningsrätten ska verkställas omedelbart. Såväl Socialnämnden som den enskilde kan begära inhibition av ett beslut som fattats av allmän förvaltningsdomstol.

4.3 Sekretess och samtycke

Bestämmelser om sekretess inom socialtjänsten finns i Offentlighets- och sekretesslag (OSL). Sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men enligt 26 kap 1§ OSL. Undantag från sekretessen kan göras när det finns ett samtycke från dödsboet. Det finns även undantag som regleras i lag. Inför utlämnande av en uppgift ska socialtjänsten alltid göra en prövning av om det föreligger sekretess eller inte.

Samtycke kan ges skriftligt eller muntligt. Ett muntligt samtycke ska dokumenteras i ärendet. I vilket syfte samtycket inhämtas ska dokumenteras, dessutom ska det framgå:

- vilka andra myndigheter som får kontaktas
- om och eventuellt när närstående får kontaktas
- vilka sakkunniga och referenspersoner som får kontaktas
- när samtycket har lämnats och hur länge det gäller.

4.4 Avgift för provisorisk dödsboförvaltning samt ordnande av gravsättning

Enligt 18 kap 2 § ÄB och 5 kap 2 § BegrL har socialtjänsten rätt att ta ut ersättning av boet för sina kostnader för provisorisk dödsboförvaltning samt ordnande av gravsättning. En kommun får enligt 8 kap. 3c § KL inte ta ut högre avgift än vad som svarar mot kostnaden för de tjänster som kommunen tillhandahåller. Ersättningen ska därför motsvara kommunens självkostnad.

Dalslandskommunerna har gemensamt enats om den avgift som socialtjänsten tar ut i form av en timtaxa som årligen fastställs av Kommunfullmäktige i respektive samverkande kommun. Timtaxan är baserad på en löne-, lokal-, administrations- och overheadkostnader.

Timtaxan är 0,8% av gällande års prisbasbelopp.

Då tillhandahållandet av dödsboförvaltning och åtgärder enligt Begravningslag inte är ett led i kommunens myndighetsutövning ska moms betalas till Skatteverket på den ersättning som kommunen har rätt att ta ut för dessa tjänster.